

Holstebro Kommune

Plan- og Budgetgrundlag 2012-2015

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Demografi	3
3. Den økonomiske situation for Holstebro Kommune	4
3.1 Budgetoverholdelse	4
3.2 Finansiering af drifts- og anlægsudgifterne.....	4
3.3 Driftsudgifter.....	5
3.4 Anlæg	5
3.5 Likviditet	6
3.6 Konkurrenceudsættelse	7
3.7 Sammenfatning	7
4. Økonomiudvalget.....	8
4.1 Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene.....	8
5. Arbejdsmarkedsudvalget	9
5.1 Udviklingstendenser.....	9
5.2 Ny lovgivning.....	9
5.3 Konklusion	10
6. Social- og Sundhedsudvalget	11
6.1 Driftsområde Ældreomsorg.....	11
6.2 Driftsområde Sygehusvæsen	11
6.3 Driftsområde Genoptræning og Hjælpemidler	11
6.4 Driftsområde Dagtilbud og Sundhedscenter.....	12
6.5 Driftsområde Handicap og Psykiatri	12
6.6 Driftsområde Pension og Boligstøtte.....	13
6.7 Sociale tilbud.....	13
6.8 Forsørgelsesydelse	14
7. Udvalget for Børn og Unge	15
7.1 Indledning	15
7.2 Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene.....	16
7.3 Ændringer i demografi	16
7.4 Øvrige ændringer.....	17
7.5 Planlagte anlægsinvesteringer	17
8. Udvalget for Kultur og Fritid	18
8.1 Kulturel virksomhed.....	18
8.2 Bibliotek.....	19
8.3 Folkeoplysning og Idræt.....	20
8.4 Fritids- og Kulturfaciliteter	20
9. Teknisk Udvalg	22
9.1 Indledning	22
9.2 Udfordringer i budget 2012 og overslagsårene	22
9.3 Ændringer i lovgivning og konsekvenser heraf.....	23
9.4 Budgetneutrale ændringer til budgetlægning 2012-2015	23
9.5 Planlagte anlægsinvesteringer	24
10. Udvalget for Natur, Miljø og Klima.....	26
10.1 Indledning	26
10.2 Udfordringer i budget 2012 og overslagsårene	26
10.3 Ændringer i lovgivning og konsekvenser heraf.....	27
10.4 Planlagte anlægsinvesteringer.	28
11. Udvalget for Erhverv og Turisme	30
11.1 Indledning	30
11.2 Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene.....	31

1. Indledning

Plan- og Budgetgrundlaget 2012-2015 er en beskrivelse af de faktorer, der forventes at få betydning for budgetlægningen for 2012 og overslagsårene for alle Holstebro Kommunes udvalgsområder. Formålet med Plan- og Budgetgrundlaget er at præsentere et overblik over kommunens samlede situation og danne et grundlag for den kommende budgetlægningsproces i kommunen.

I Plan- og Budgetgrundlaget gennemgås først de overordnede, økonomiske rammer for Holstebro Kommune. Dernæst beskrives de forhold, der gør sig gældende for de enkelte udvalgsområder. Her gennemgås forventede konsekvenser af den demografiske udvikling, ny lovgivning på kommunens serviceområder, ønsker og visioner samt de helt særlige udfordringer, der er på de forskellige områder. Desuden gives et overblik over de planlagte anlægsinvesteringer.

2. Demografi

Den forventede befolkningsudvikling i Holstebro Kommune i perioden 2011-2015 ses i tabellen nedenfor. Hovedtendensen er, at antallet af borgere i alderen 0-66 år falder set over perioden, mens antallet af ældre over 67 stiger markant. Det totale indbyggertal stiger svagt i perioden. Prognosen viser, at tendensen forventes at fortsætte også efter 2015. Kommunens samlede indbyggertal stiger i hele prognoseperioden pga. det stigende antal ældre, der mere end opvejer faldet i antallet af indbyggere under 67 år.

Antal personer i aldersgruppen	2011	2012	2013	2014	2015	Ændring, absolutte tal	Ændring, % 2011-2015
0-2 årige	2.035	1.994	1.997	2.001	1.989	-46	-2,3
3-5 årige	2.207	2.192	2.142	2.071	2.033	-174	-7,9
6-16 årige	8.125	8.069	8.041	8.041	8.014	-111	-1,4
17-24 årige	5.826	5.870	5.838	5.796	5.784	-42	-0,7
25-39 årige	10.148	10.014	9.913	9.814	9.757	-391	-3,9
40-59 årige	15.592	15.581	15.528	15.469	15.425	-167	-1,1
60-66 årige	5.112	5.129	5.091	5.080	5.008	-104	-2,0
67-79 årige	5.807	5.966	6.267	6.495	6.757	950	16,4
80+ årige	2.315	2.379	2.409	2.473	2.511	196	8,5
I alt	57.167	57.193	57.226	57.240	57.279	112	0,2

3. Den økonomiske situation for Holstebro Kommune

3.1 Budgetoverholdelse

Der vil fortsat i 2012 være fokus på budgetoverholdelse. Økonomaftalen mellem Regeringen og KL for 2011 lægger vægt på aftaleoverholdelse i forhold til den økonomiske ramme for både de kommunale budgetter og regnskaber. En del af Holstebro Kommunes årlige balancetilskud betinges i 2011 af kommunernes aftaleoverholdelse vedrørende både budgetterede og realiserede serviceudgifter. Hvis det konstateres, at aftalen ikke overholdes, vil kommunerne blive modregnet i balancetilskuddet; 60 % individuelt og 40 % kollektivt. Afregningen i forbindelse med en eventuel aftaleoverskridelse i regnskabet for 2011 vil ske i 2012. Det forventes, at en del af bloktilskuddet også i forbindelse med regnskabet for 2012 vil blive betinget af kommunernes aftaleoverholdelse.

3.2 Finansiering af drifts- og anlægsudgifterne

Finansieringen af kommunerne består udover indtægter fra borgernes egenbetaling primært af skatteindtægter samt udligning og bloktilskud fra staten. Nedenfor ses den seneste oversigt over skønnet fra KL's tilskudsmodel for Holstebro Kommunes indtægter via tilskud og udligning. Indtægterne fra udligning og generelle tilskud forventes at falde med godt 70 mio. kr. fra 2012 til 2014.

Det skyldes en reduktion af balancetilskuddet til kommunen. Balancetilskuddet er en del af det statslige bloktilskud og skal sikre, at kommunerne har finansiering til det udgiftsbehov, der fastlægges i økonomaftalen. Det skal imidlertid også sikre, at kommunerne ikke overfinansieres. Kommunernes samlede indtægter er igennem de senere år steget mere end deres pris- og lønfremskrevne udgifter. Balancetilskuddet falder derfor for at sikre balancen mellem kommunernes indtægter og udgifter i årene 2012-2014; således også i Holstebro Kommune. Også skønnet for udligningen er nedjusteret i perioden, hvilket ligeledes skyldes en forventning om lavere kommunale serviceudgifter og større skatteindtægter.

1.000 kr.	2012	2013	2014
Udligning og generelle tilskud	728.386	683.241	656.235
Kommunal udligning	492.748	481.671	470.471
Statstilskud	211.553	190.592	175.385
Efterregulering	17.406	3.713	2.358
Udligning af selskabsskat	6.678	7.265	8.021
Udligning og tilskud vedr. udlændinge, netto	-10.314	-10.178	-10.474
Udligning vedr. udlændinge	-10.391	-10.426	-10.474
Efterregulering	77	248	0
Særlige tilskud	35.703	35.904	36.118
Skøn for tilskud til et generelt løft af ældreplejen	6.531	6.655	6.781
Skøn for tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	8.751	8.917	9.086
Tilskud vedr. kvalitetsfonden	20.421	20.332	20.251

3.3 Driftsudgifter

Nedenfor ses det forventede regnskab for 2010 opgjort efter budgetopfølgningen pr. 31. august 2010. Det sammenstilles med Budget 2011 og herved kan konstateres, at Budget 2011 er 20 mio. kr. mindre end det forventede regnskab for 2010. Holstebro Kommune skal styre stramt efter Budget 2011 for at undgå sanktioner i form af modregning i bloktilskuddet.

(1.000 kr.)	Forventet	Budget 2011
Driftsområder	regnskab 2010	
I alt	2.879.108	2.859.574
1. Økonomiudvalget	342.622	319.721
2. Arbejdsmarkedsudvalget	325.499	351.832
3. Social- og Sundhedsudvalget	997.481	991.518
4. Udvalget for Børn og Unge	966.231	954.965
5. Udvalget for Kultur og Fritid	99.824	100.586
6. Teknisk Udvalg	123.129	115.816
7. Udv. for Natur, Miljø, Klima	11.219	11.444
8. Udv. for Erhverv og Turisme	13.103	13.692

Særligt på det specialiserede socialområde er der risiko for et merforbrug i forhold til budgettet. Området har været i vækst udgiftsmæssigt i flere år, og der arbejdes intensivt på at begrænse denne udgiftsvækst. Det specialiserede socialområde er fordelt mellem Social- og Sundhedsudvalget og Udvalget for Børn og Unge. Som det vises i tabellen nedenfor, er "Handicap og Psykiatri"s forventede Regnskab 2010 20 mio. kr. mindre end Budget 2011, mens "Rådgivning" har fået skabt rum i Budget 2011 i forhold til det forventede forbrug i 2010.

(1.000 kr.)	Forventet Regnskab	Budget 2011
	2010	
Social- og Sundhed, Handicap og Psykiatri	202.154	182.566
Børn og Unge, Rådgivning	193.206	195.555
I alt	395.360	378.121

3.4 Anlæg

I tabellen nedenfor ses de afsatte anlægsmidler i 2011-2014 fordelt på politisk udvalg. Der deponeres i 2011 19,5 mio. kr. af Holstebro Kommunes uforbrugte midler fra kvalitetsfonden i 2010. I 2014 forventes et årsresultat på 12,6 mio. kr., som kan prioriteres til anlæg, uden at kassebeholdningen pr. indbygger falder. Anlægsniveauet i 2014 kan i så fald nå 51 mio. kr.

(1.000 kr.)	2011	2012	2013	2014
Anlæg i alt¹	88.897	98.966	61.039	38.403
Økonomiudvalget	8.878	9.153	-847	4.153
Social- og Sundhedsudvalget	14.768	8.907	2.060	0
Udvalget for Børn og Unge	17.957	38.198	22.598	12.324
Udvalget for Kultur og Fritid	7.609	15.410	7.002	0
Teknisk Udvalg	34.051	23.960	27.759	19.396
Udvalget for Natur, Miljø og Klima	5.634	3.338	2.467	2.530

3.5 Likviditet

I Økonomaftalen for 2011 enedes Regeringen og KL om at oprette fem sagsbehandlingscentre for objektiv sagsbehandling, Udbetaling Danmark, med virkning fra sommeren 2012.

Oprettelsen af Udbetaling Danmark vil få betydning for Holstebro Kommunes likviditet. I dag betaler staten forskudsrefusion til kommunerne, og kommunerne udbetaler senere pengene til borgerne. Fremover vil disse penge blive trukket direkte fra statens konti, hvilket vil svække Holstebro Kommunes likviditet. Det skønnes, at der er tale om ca. 50 mio. kr. for Holstebro Kommune.

Nedenfor ses den forventede udvikling i kassebeholdningen fra 2011-2014. Det forudsættes, at drifts- og anlægsbudget anvendes fuldt ud. Kassebeholdningen forventes at nå sit laveste niveau i 2013, hvor der vil være en kassebeholdning på 1.391 kr. pr. indbygger ifølge befolkningstallene fra den seneste befolkningsprognose². Det er i underkanten af Holstebro Kommunes målsætning om en kassebeholdning på 1.500 kr. pr. indbygger.

(1.000 kr.)	2011	2012	2013	2014
Kassebeholdning ultimo foregående år ³	157.050	144.577	82.677	78.977
Deponering af kvalitetsfondsmidler ⁴	-19.573	0		
Budgetteret årsresultat	7.100	-11.900	-3.700	12.600
Reduceret likviditet – Udbetaling Danmark		-50.000		
I alt ultimo pågældende år	144.577	82.677	78.977	91.577

¹ 2011-priser

² Befolkningsprognose for Holstebro Kommune 2011-2022

³ Tal pr. 1. februar 2011. Der tages forbehold for, at det endelige regnskabsresultat endnu ikke kendes

⁴ Tal pr. 1. februar 2011. Der tages forbehold for, at det endelige regnskabsresultat og beløb til deponering endnu ikke kendes

3.6 Konkurrenceudsættelse

I Økonomiaftalen for 2011 tilkendegiver Regeringen en målsætning om, at andelen af opgaver, der udsættes for konkurrence i kommunerne skal stige til 31,5 % i 2015. Andelen af konkurrenceudsatte opgaver i Holstebro Kommune i 2009 var 26,4 % imod 25 % for kommunerne under ét. Målet for 2010 er 26,5 %.

3.7 Sammenfatning

Nedenfor ses en sammenfatning af den forventede udvikling i indtægter og driftsudgifter i Holstebro Kommune i 2011-2014. Statstilskuddet forventes at falde med godt 70 mio. kr. fra 2012-2014. Stigningen i driftsudgifterne 2011-2014 er 47,5 mio. kr. større end stigningen i indtægterne, hvorfor der ved uændret drift vil blive stadigt færre anlægsmidler.

Den primære risiko for balancen mellem indtægter og udgifter er forbruget på det specialiserede socialområde. Hvis den hidtidige vækst fortsætter, vil Holstebro Kommunes økonomiske muligheder i høj grad forringes. Social- og Sundhedsudvalget har dog iværksat en handleplan, så det forventes, at Budget 2011 kan overholdes.

(Mio. kr.)	2011	2012	2013	2014	2011-2014
Indtægter	2.982,1	3.031,2	3.068,7	3.124,5	142,4
Driftsudgifter	-2.859,6	-2.917,3	-2.983,1	-3.049,5	-189,9

4. Økonomiudvalget

4.1 Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene.

Holstebro som uddannelsesby

Uddannelse spiller en helt afgørende rolle for fremtidens vækstmuligheder. Derfor skal det være attraktivt at tage en uddannelse i Holstebro, hvilket indebærer flere forhold:

Der skal være et varieret og relevant udbud af spændende uddannelser med undervisning af høj kvalitet

Der skal være et godt studiemiljø, hvor både de faglige og sociale rammer er i fokus

Det skal være nemt for studerende at bosætte sig i byen eller pendle til Holstebro

Det nedsatte Uddannelsesråd arbejder med temaer som campusmiljøer, væksthuse etc. for netop til at fremme uddannelsesmiljøet og dermed tiltrækningen af studerende. Byrådet har senest bidraget i debatten om fastholdelse af læreruddannelsen i området og understøtter arbejdet med yderligere uddannelser.

Objektiv sagsbehandling - Udbetaling Danmark:

17. december 2010 blev det endeligt vedtaget, at der skal ske en centralisering indenfor for områderne: boligstøtte - pension - førtidspension - barselsdagpenge - underholdsbidrag.

Det er ikke hele opgaven på de fem områder, der overføres til Udbetaling Danmark. For de områder, hvor kommunerne forsat er myndighed og varetager sagsbehandlingen (eksempelvis tilkendelsen af personlige tillæg efter lov om social pension), har kommunen den fulde vejlednings- og rådgivningsopgave. Kommunerne skal endvidere varetage opgaven med ATA-borgerne (ansigt til ansigt) indenfor områderne helhedsorienteret vejledning, ydelsesvejledning, sagsspecifik rådgivning samt borgerens medvirken, jævnfør retssikkerhedsloven. Centraliseringen skal være på plads i de fem centre senest 1. november 2012 (Holstebro - Hillerød - Vordingborg - Haderslev - Frederikshavn). De fem centre er i en overgangsperiode udviklet med Århus og Odense kommuner grundet forventelige rekrutteringsvanskeligheder. Dog vil en ansættelse i Århus og Odense være tidsbegrænset på maksimalt to år.

De økonomiske konsekvenser for kommunerne vil efter sædvanlig praksis blive taget op ved de årlige drøftelser mellem staten og kommunerne.

Holstebro Kommune lægger vægt på at være behjælpelig med at etablere centret i Holstebro og er i løbende dialog med ATP om, hvordan vi bedst kan bistå med for eksempel uddannelse, ekstraordinære elever, efteruddannelse af medarbejdere og lignende.

Sagsbehandling og personale

Det øgede fokus på det specialiserede sociale område samt konsekvensen af finanskrisen i forhold til beskæftigelsesindsatsen giver et større pres på sagsbehandlingen på social- og beskæftigelsesområdet. Den samfundsmæssige udvikling betyder desuden, at der vil være en tilgang til det specialiserede sociale område. Der kan således forudses et særligt pres på administrationen de kommende år.

5. Arbejdsmarkedsudvalget

5.1 Udviklingstendenser

De største udfordringer på beskæftigelsesområdet er risikoen for flere langtidsledige og den øgede kommunale medfinansiering til forsikrede ledige.

Den økonomiske afmatning er slået igennem på arbejdsmarkedet, og ledigheden er fortsat høj. Det forventes dog, at ledigheden vil falde langsomt igennem 2011, og at den i 2012 vil være lidt lavere.

Det forventes, at risikoen for langtidsledighed er stor for mange grupper på arbejdsmarkedet, og at udgifterne til både forsørgelse og aktivering i 2012 vil være relativt høje.

I forhold til budgetforudsætningerne er der særlige udfordringer i forhold til sygedagpenge og ledighedsydelse, hvor antallet af længerevarende sager har været stigende i løbet af 2010. Antallet af årspersoner på sygedagpenge og ledighedsydelse er faldet lidt, men til gengæld har der været en stor stigning i antallet af de længerevarende sager.

De største stigninger i ledigheden har været gældende for de forsikrede ledige, hvor der fra 2009 til 2010 har været en stigning i Holstebro Kommune på 245 fuldtidspersoner. Der har ligeledes været et stigende antal kontanthjælpsmodtagere fra 2009 til 2010.

Udviklingen medfører udfordringer i forhold til at kunne tilbyde rettidig sagsbehandling, opkvalificering og beskæftigelsesrettede tilbud til et større antal ledige, som ikke umiddelbart kommer tilbage i job og er i risiko for at blive langtidsledige.

Fra 2011 træder helt nye finansieringsregler i kraft – som giver anledning til store forandringer af strategierne for beskæftigelsesområdet i forhold til alle målgrupper og indsatsområder.

Udgifterne til produktionsskoler, som er serviceudgifter, er stigende og en udfordring som følge af, at de unge kan rette henvendelse som selvhenvendende og optages, hvis de opfylder bestemte kriterier. Et øget optag søges imødekommet ved, at der er fokus på brug af den samlede tilbudsvifte.

5.2 Ny lovgivning

Reform af beskæftigelsesområdets finansiering

2011 er det første år efter reformen af beskæftigelsesområdets finansiering – og der er endnu stor usikkerhed omkring hvad økonomien betyder for Holstebro Kommune. Overordnet kan det dog konkluderes,

- at økonomien bliver mere konjunkturafhængig og
- at økonomien fordeles over flere år med forskudte opgørelser i forhold til budgetgaranti og beskæftigelsestilskud
- at økonomien i højere grad bliver afhængig af, om udviklingen er den samme som den, andre kommuner oplever
- at der kræves store omstillinger og tilpasninger af aktiveringsindsatsen

Reformen blev vedtaget med en overgangsordning i 2011 og 2012, idet kommuner, der får merudgifter på mere end 0,05 % af beskatningsgrundlaget (svarende til ca. 4,25 mio. kr. i Holstebro) kompenseres i 2011. I 2012 er grænsen sat op til 0,1 % af beskatningsgrundlaget.

Kommunerne får direkte merudgifter, som kompenseres helt eller delvist via budgetgaranti, beskæftigelsestilskud og DUT. Det er endnu ikke afklaret, hvordan de likviditetsmæssige udfordringer mellem stat og kommuner håndteres.

På baggrund af beskæftigelsesreformen er der udarbejdet nye strategier af aktiveringsindsatsen i Holstebro Kommune, så der sker en række tilpasninger af tilbud og visitation i løbet af 2011. På den baggrund forventes det, at udgifterne i Holstebro Kommune kan holdes indenfor den nye finansieringsramme (beskæftigelsestilskud, DUT og budgetgaranti). Budgettet kommer dog til at stille store krav til, at omstillingen af aktiveringsindsatsen lykkes, og det stiller store krav til både private og offentlige arbejdspladser om at være klar til at tage imod ledige i virksomhedspraktikker og løntilskudsansættelser.

Udviklingen på arbejdsmarkedet spiller en større rolle for den kommunale økonomi end tidligere og det betyder, at der må tages et vist forbehold for arbejdsmarkedsudvalgets budgetområde - fx hvis konjunkturudviklingen i Holstebro kommune afviger væsentligt fra andre kommuner. Der vil blive fulgt tæt op i forhold til budgetforudsætningerne for området.

Kommunernes medfinansiering af a-dagpenge stiger

Den kommunale medfinansiering af a-dagpenge implementeres gradvist, indtil den er endeligt indfasat i 2013. I 2012 træder kommunens medfinansiering ind efter 8 ugers ledighed - 4 uger tidligere end i 2011. Sommeren 2011 vil der blive udmeldt en ny økonomisk ramme til kommunerne til denne merudgift.

5.3 Konklusion

Samlet set forventes det, at udgifterne indenfor Arbejdsmarkedsudvalgets budgetområde – via omstillinger af tilrettelæggelsen og prioriteringen af aktiveringsindsatsen - kan holdes indenfor den nye finansieringsramme for 2012 (beskæftigelsestilskud, DUT og budgetgaranti).

6. Social- og Sundhedsudvalget

6.1 Driftsområde Ældreomsorg

Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene

Hverken i forbindelse med budgetlægningen for 2010 eller 2011 er der blevet tilført demografi-midler til ældreområdet på trods af den stigende ældrebefolkning. Som følge heraf er Ældreområdet allerede ved indgangen til 2012 under pres. Dette pres vil blive yderligere forøget som følge af den demografiske udvikling.

Ændringer i demografi

Jf. den seneste befolkningsprognose fra Økonomisk Afdeling kan andelen af de 65-79-årige forventes at stige med 515 borgere i fht. 2010, og andelen af de over 80-årige forventes at stige med 66 borgere i fht. 2010. Disse faktorer kan alt andet lige forventes at medføre signifikante merudgifter i fht. tidligere regnskabsår for både hjemmeplejen og hjemmesygeplejen.

Øvrige ændringer

Som følge af Regionens lukning af sengepladser og accelererede patientforløb på sygehusene kan der forventes et yderligere forøget pres på hjemmeplejen.

6.2 Driftsområde Sygehusvæsen

Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene

Driftsområdet blev i forbindelse med budgetlægningen for 2011 tilført midler svarende til merforbruget de foregående år. Men fremadrettet skal der være opmærksomhed på, at udgifterne til kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet har en højere vækst end pris- og lønfremskrivningen, hvorved der allerede i 2012 vil skulle tilføres flere midler til området for at opnå budgetoverholdelse.

Øvrige ændringer

Regionens aktuelle spareplaner på sygehusene forventes kun marginalt at kunne imødekomme ovenstående økonomiske udfordring – idet sygehusene formentlig vil udmønte deres besparelser ved at accelerere patientforløbene, nedbringe medicinudgifter, foretage strukturelle ændringer og reducere forsknings- og udviklingsudgifterne. Disse reduktioner vil ikke berøre den kommunale medfinansiering.

6.3 Driftsområde Genoptræning og Hjælpemidler

Udfordringer for budget 2012 og overslagsårene

Den vederlagsfri fysioterapi er stadig stigende. I 2010 var den samlede udgift godt 11,5 mio. kr. Over 6000 borgere i Holstebro Kommune modtager vederlagsfri fysioterapi.

Holstebro Kommune ligger over landsgennemsnittet i forhold til brugen af den vederlagsfri fysioterapi, og kommunen har gennem dialog med de praktiserende læger forsøgt at finde forklaringer på dette. Samtidig igangsætter vi i 2011 et projekt med holdtræning i vores plejeboliger. En service til borgerne som dels giver dem muligheder for at fastholde et bedre funktionsniveau i længere tid og på den måde udskyder tidspunktet både for vederlagsfri fysioterapi samt for optrapning af plejen.

Høreapparatområdet har i 2010 vist en stigning i forbruget på 20 %. Denne tendens ses også i andre kommuner. Kommunen har ingen muligheder for at begrænse forbruget på dette område, da der er faste lovgivningsmæssige kriterier for, hvem og hvornår man kan få tilskud. Baggrunden for stigningen skyldes især at det er blevet mere almindeligt og anerkendt i befolkningen at bruge høreapparat, og at de private udbydere markedsfører sig markant – bl.a. gennem tv-reklamer.

Kommunen oplever, at antallet af genoptræningsplaner vedbliver at stige. Samtidig stiger den specialiserede ambulante genoptræning på sygehus også. Det er kommunen der betaler for begge dele, men sygehuset/regionen der bevilliger. I 2007 fik 671 borgere almen træning, hvor det i 2010 var 1.121 borgere – en stigning på godt 67 %. Sammenlagt med den specialiserede ambulante genoptræning var der 976 borgere i 2007 der fik et genoptræningsforløb. I 2010 var dette tal 1.438 borgere. Samlet set er antallet af genoptræningsforløb således steget med 47 %. Hvis vi vil bevare genoptræning uden mærkbare ventetider for borgeren, vil udgifter til terapeuter også vedblive at stige.

Ny lovgivning og politiske beslutninger

Der er i 2011 kommet ny lovgivning på høreapparatområdet, som fastlåser det kommunale tilskud i en 3-årig periode. Det forventes ikke at have nævneværdig betydning for udgifterne til høreapparater, da det er en meget lille gruppe af borgerne som modtager det fulde tilskud.

Øvrige ændringer

Som følge af Regionens accelererede patientforløb på sygehusene samt regionens trængte økonomi, kan der forventes et yderligere pres på rehabiliteringsområdet.

6.4 Driftsområde Dagtilbud og Sundhedscenter

Ændringer i demografi

På dagtilbudsområdet er der et stigende pres som følge af den demografiske udvikling med et stigende antal ældre.

6.5 Driftsområde Handicap og Psykiatri

Udfordringer i budget 2012 og overslagsårene

Erfaringen fra tidligere år viser, at prisen på de eksisterende brugere inden for Psykiatri og Handicap p.g.a. faldende funktionsniveau hvert år stiger med omkring 3,7 mio. kr. netto. Denne udvikling forventes også at ville slå igennem på samme niveau i 2012.

Desuden forventes også i 2012 en generel stigning i antallet af brugere inden for Psykiatri og Handicap, især på det psykiatriske område. Ud fra udviklingen i antal nye brugere i tidligere år forventes det, at der i 2012 netto vil komme nye brugere til en samlet pris af 5,1 mio. kr. Hertil kommer nye sager vedr. unge, som fylder 18 år og dermed overgår til Psykiatri og Handicap. Udgiftsniveauet for denne gruppe forventes i 2012 at ville ligge på ca. 2 mio. kr. Den samlede forventede pris på nettotilgangen af nye brugere i 2012 er derfor på 7,1 mio. kr. Det er indeholdt i de nævnte nettobeløb,

at der også er udgiftsreduktioner som følge af dødsfald og brugere, der bliver selvhjulpne.

Ud over tilgang og prisstigninger i forhold til brugerne i Psykiatri og Handicap imødeses stor usikkerhed i forhold til indtægtssiden - hvor mange borgere fra andre kommuner, der fremover vil være i Holstebro Kommunes tilbud. Med den nye lovgivning om handle- og betalingsforpligtelsen over for egne borgere, som trådte i kraft for alle de berørte borgere pr. 1. januar 2011, forventes det, at kommunerne i langt højere grad, end det er tilfældet i dag, vil etablere egne tilbud til egne borgere frem for at visitere til tilbud i andre kommuner. Det er endnu uvist, hvor stor effekten vil blive på indtægtssiden, men der er næppe tvivl om, at der vil blive tale om en mærkbar effekt (på samme måde som Holstebro Kommune vil efterspørge færre tilbud i andre kommuner og i regionen).

Øvrige ændringer til budgetlægningen 2012-2015

Omlægningerne på sygehusene, som allerede er sket og som kan forventes at øges i de kommende år, betyder, at Holstebro Kommune får en større opgave i både det forebyggende arbejde og i genoptræningsdelen efter indlæggelser. Dette vil også påvirke udviklingen i Psykiatri og Handicap, idet der skal ske en opprioritering af den forebyggende indsats især på det psykiatriske område. Samtidig vil ændringer på det somatiske område sammenholdt med en højere levealder hos de borgere, som modtager ydelser fra Psykiatri og Handicap, gøre, at der må imødeses et stort udgiftspres på rehabilitering og på midlertidige ophold. Et tværgående samarbejde mellem Psykiatri og Handicap, Ældreområdet og Sociale Tilbud vil være nødvendigt, idet den nævnte effekt vil påvirke alle 3 driftsområder.

Planlagte anlægsinvesteringer

Det vil blive nødvendigt med en omlægning og ombygning af allerede eksisterende tilbud, så der sker en målrettet indsats hen imod flere midlertidige tilbud. Det vil være hensigtsmæssigt at se flere driftsområder under ét i denne proces. På det psykiatriske område bør der skabes en centerfunktion, som både kan udnytte de eksisterende ressourcer bedre og skabe samdriftsfordele. Der skal skabes plads til den forebyggende indsats.

6.6 Driftsområde Pension og Boligstøtte

Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene

Som følge af de generelt negative konjunkturer i samfundet kan der forventes øgede udgifter til boligsikring og boligydelse. Sådan har billedet været i 2009-2010, og det kan forventes at fortsætte.

6.7 Sociale tilbud

I løbet af de sidste år har der – i Holstebro og andre kommuner - været en stor tilgang til ambulant misbrugsbehandling. I Holstebro er det lykkedes at undgå en tilsvarende stigning i døgnforanstaltninger til misbrugere.

Den stigende efterspørgsel efter ambulant misbrugsbehandling stiller krav til tilpasning og omstilling af indsatsen for at kunne overholde budgetrammen. Der er endvidere fokus på nye løsninger, der kan være gode alternativer til døgnbehandling. Engangsinvesteringer kan blive nødvendige for at de nødvendige omstillinger af indsatsen kan opnås.

Samlet set forventes det at budgetrammen kan overholdes.

Udfordringer i budget 2012 og overslagsårene

Socialt udstødte

Der er på landsplan en tendens til en faldende efterspørgsel efter forsorgshjemstilbud, det gælder også Skovvang. Udviklingen følges nøje med henblik på at kunne foretage de nødvendige omstillinger. For at sikre en optimering af botilbud, behandling, beskæftigelses- og dagtilbud vil der blive udarbejdet en masterplan for udsatteområdet i løbet af foråret 2011. Som et led heri sætter projektet "fremtidens platform" fokus på samarbejdsflader og udslusning – med målsætning om at reducere antallet af genhenvendelser til forsorgshjem og et bedre flow i sagsbehandlingen.

Stof- og alkoholbehandling

Der arbejdes på færre og kortere døgnbehandlingsophold ved en mere intensiv og koordineret ambulant behandlings- og rehabiliteringsindsats. Indenfor stofbehandlingens område er tilbuddet "Katapult", som kombinerer dagbehandlingstilbud og aktivering, gjort permanent. Der er nu fokus på ambulant afslusning og på at skabe en lokal stabiliserings-boenhed, for at opnå endnu bedre rehabilitering og kortere døgnophold.

I forhold til de mest udsatte borgere har der de sidste år været et særligt projekt tilknyttet Alkoholbehandlingen, "GPS", der indtil medio 2011 er finansieret af Servicestyrelsen. En fortsættelse af indsatsen i 2011, eventuelt som aktiveringsprojekt, forudsætter kommunal finansiering.

6.8 Forsørgelsesydelse

De kommunale udgifter til førtidspensioner stiger år for år – i takt med at tidligere års refusionsomlægninger (fra 100 % til 50 % og 35 % statsrefusion) slår igennem. Gamle sager fortsætter efter det finansieringsgrundlag, som var gældende på tilkendelsestidspunktet, og vi har endnu ikke nået enden af denne udgiftsflytning fra stat til kommune.

Udgifter til førtidspensioner kan ikke ses isoleret fra de andre forskellige typer af forsørgelsesudgifter, der findes på Arbejdsmarkedsudvalgets område.

Fra regeringens side er der udmeldt ministerielle mål om, at antallet på permanente forsørgelsesydelse skal reduceres. Der er fokus på en bredspektret kvalificeret indsats for at forebygge førtidspension i Holstebro, men det anses ikke for realistisk, at antallet af førtidspensionister kan reduceres yderligere, når man tager Holstebros befolkningssammensætning og erhvervsstruktur i betragtning.

7. Udvalget for Børn og Unge

7.1 Indledning

Udvalget for Børn og Unge omfatter følgende driftsområder:

- Folkeskolen mv.
- Dagpasning af børn
- Rådgivning

Børn og Unge arbejder med afsæt i ”Visionen for Holstebro Kommune” for at etablere en børne- og ungekultur, som er baseret på de værdier, der er formuleret i den sammenhængende børnepolitik.

Fundamentet i arbejdet i Børn og Unge er

- at barnet og den unge er i centrum – som en del af fællesskabet
- at der i størst muligt omfang tages udgangspunkt i normalmiljøet
- at skabe helhed i barnets og den unges liv
- at bygge på de ressourcer enhver besidder

Det overordnede mål for arbejdet i Børn og Unge er

- at skabe muligheder for sunde liv i udfordrende og udviklende miljøer

Børn og Unge vil i budgetperioden 2012 - 2015 overordnet arbejde på fortsat og om muligt i øget grad at leve op til de besluttede værdier og mål. Der gennemføres en langsigtet planlægning og indsats jf. nedenstående ”6-punktsprogram”. Initiativerne vil komme til udtryk i konkrete politiske beslutninger og målsætninger, som overordnet skal sikre fortsat kvalitet i arbejdet med udgangspunkt i normalområdet og den til rådighed værende økonomi.

”6-punktsprogram”

1. Et generelt ”serviceeftersyn” af de administrative arbejdsgange i hele Børn og Unge med henblik på at opnå så enkle og klare arbejdsgange som muligt.
2. Et generelt ”serviceeftersyn” på såvel dagtilbuds- som skoleområdet, så der opnås en pædagogisk og økonomisk optimal drift.
3. Etablere tættere samspil mellem de rådgivende enheder og skoler og institutioner for at opnå så enkle og effektive arbejdsgange som muligt.
4. En generel vurdering af opgaverne i Børn og Unge, så de kan fordeles i ”skal” og ”kan” opgaver, hvorved en prioritering med til- og fravalg bliver mulig.
5. En principbeslutning om tilpasning af ledelsesstrukturen ved fremtidig stillingsledighed og ændring i institutions- og skolestørrelse.
6. Beslutning af en 3 – 5 årsplan for udvikling af såvel normal- som specialtilbud i Børn og Unge med henblik på at opnå en faglig og økonomisk optimal tilbudsvifte.

Der udarbejdes konkrete mål og tids- og handleplan for de enkelte punkter.

7.2 Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene

6-punktsprogrammet er omsat til konkrete projekter gennem en proces under overskriften "Nutidens Børn og Unge".

Projekter:

1. En tæt tilknytning mellem skoler, dagtilbud og rådgivningsfunktionerne. (AL)
2. Ingen meget små enheder – men altid med udgangspunkt i den konkrete situation (geografi koblet med størrelse). (CES)
3. Ledernetværk og fora der tilskynder til samarbejde på tværs af skoler og dagtilbud der rækker udover samarbejdet omkring det specialiserede. (CES)
4. Omlægning af udvalgte administrative opgaver. (ALJ)
5. Der fastlægges en ny mødestruktur. (AL+FL)
6. Der færdiggøres skabeloner der er sammenhængende i hele processen. (AL+FL)
7. Captia anvendes til stafetlog. (Udvikling og Strategi)
8. Serviceniveauer skal beskrives så hurtigt som muligt. (CES)
9. Registreringspraksis. (ALJ)
10. Visitationspraksis (alle områder). (FL)
11. Fleksible tilbud. (FL)

Digitalisering af Udsatte Børn og Unge (DUBU)

Holstebro Kommune har afgivet tilsagn om tilslutning til DUBU. Løsningen skal understøtte den enkelte sagsbehandlers arbejdsproces og tilvejebringe ledelsesinformation i form af overblik og statistik på tværs af de enkelte sager. Implementeringen er planlagt i fire faser fra ultimo 2011 til ultimo 2013. Iflg. udarbejdet Business Case forventes der udgifter fra 2012 og følgende år (kt. 6). Samtidig forventes der en økonomisk gevinst ved indførelsen af DUBU dels gennem en lettere sagsbehandling (kt. 6) samt gennem sikring af at ønskede effekter opnås (kt. 5). En gevinst forventes tidligst fra 2013 og først med fuldt gennemslag, når alle faser i DUBU projektet er gennemført.

7.3 Ændringer i demografi

Der er i 2010 udarbejdet en befolkningsprognose 2011-22. Overordnet kan der konstateres følgende udvikling i børnetallet:

- 0-2 årige - forventes at falde med ca. 2% til 2012. I 2013 forventes en stigning med 0,4% . Fra 2013 og fremad forventes børnetallet igen at falde med ca. 4% frem til 2019
- 3-5 årige – forventes at falde med ca. 7% frem til 2015
- 6-16 årige – forventes at falde med ca. 3% frem til 2016

Det vigende børnetal tilpasses på dagtilbudsområdet via taxameterafregningen. På skoleområdet er børnetallet indregnet i budgetforudsætningerne for 2011 – 2014. For Børn og Unge som helhed giver ændringerne i børnetallet mulighed for nye prioriteringer af opgaveløsningerne.

7.4 Øvrige ændringer

IT på skoleområdet.

Skolevæsenet står overfor en udskiftning af PC'er til elever og personale. Det afsatte beløb til indgåelse af leasingaftaler skønnes ikke at være dækkende, såfremt det nuværende serviceniveau skal bevares. Emnet indgår som et element i skolestrukturanalyse og i budgetlægningen for 2012 - 2015.

Skolestrukturanalyse.

Byrådet har besluttet at udarbejde en strukturanalyse af skoleområdet i Holstebro Kommune - med henblik på at udvikle kvaliteten af den samlede folkeskole. Der var enighed om, at kommissoriet til strukturanalysen udarbejdes og fastlægges af Udvalget for Børn og Unge i efteråret 2010, med endelig godkendelse af Byrådet senest i november 2010. Den endelige rapport skal foreligge senest den 1. april 2011, hvor den efterfølgende skal indgå i budgetlægningen for budget 2012 – 2015.

7.5 Planlagte anlægsinvesteringer

Struktur- og kapacitetstilpasning samt projekt "Nutidens Børn og Unge"

Arbejdet med tilpasningen og projektet kan medføre et anlægsbehov, som skal indarbejdes i budget 2012.

Tandklinik

Til byggeanalyse og renovering/opførelse af tandklinikken er der afsat 10 mio. kr. i investeringsoversigten for 2012. En fremtidig tandklinik forventes at skulle sikre at alle børn og unges tandbehandlinger og tandreguleringer kan ske indenfor Holstebro Kommune jf. visionerne i de nugældende aftaler på området.

Der arbejdes i 2011 endvidere med en problematik omkring børnetandplejen i Ulfborg-området, idet ikke alle børn og unge i området i øjeblikket kan tilbydes tandbehandling i området. Dette arbejde kan resultere i behov for anlægsinvesteringer i 2012 eller efterfølgende år.

8. Udvalget for Kultur og Fritid

Kultur og Fritid består af driftsområderne Kulturel virksomhed, Biblioteksdrift, Folkeoplysning og Idræt og Fritids- og Kulturfaciliteter.

8.1 Kulturel virksomhed

Indledning

Byrådet har i 2007 vedtaget en vision for Holstebro Kommune, som siger, at "Holstebro sætter den kulturelle dagsorden lokalt, nationalt og internationalt.

Vi bruger kultur:

- som drivkraft for udvikling og vækst – især inden for erhverv, uddannelse og sundhed
- som den røde tråd i vores driftsopgaver og serviceydelser – der er en dråbe af kultur i alt, vi foretager os
- til at skabe fælles identitet og til at profilere og markedsføre Holstebro"

Et særligt indsatsområde i visionen er kultur og fritid.

Ny lovgivning og politiske beslutninger

Lov om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet (Lov nr. 1531 af 21. december 2010), som er trådt i kraft pr. 1.1.2011. Kultur og Fritid er ikke bekendt med yderligere ny lovgivning eller større lovrevisio-

ner.

Holstebro Kommune har indgået en kulturaftale med Herning, Ikast-Brande, Lemvig, Ringkøbing-Skjern og Struer kommuner, som gælder i perioden 2011-2014. Aftalen fastlægger kommunale tilskud til musikskolen og fælleskommunale midler til fælles projekter i aftalen samt projekter i øvrigt med kommunal medfinansiering.

Holstebro Kommune forventer at indgå egnsteateraftaler med Odin Teatret og med Operaen i Midten for perioden 01.01. 2012-31.12. 2015 og har en egnsteateraftale med Black Box Theatre for perioden 01.01. 2010-31.12. 2013.

Der er indgået aftale med Ensemble Midt Vest for perioden 01.01. 2010-31.12.2013 sammen med Herning, Ikast-Brande og Struer kommuner.

Desuden er der indgået aftale med Balletskolen i Holstebro for perioden 1.8. 2010 – 31.7. 2014.

Der ydes driftstilskud til Holstebro Museum med afdelingen Strandingsmuseet St. George, Hjerl Hedes Frilandsmuseum, Holstebro Kunstmuseum med Jens Nielsen og Olivia Holm Møller Museet, Musikteatret og Knudsens, Newco Scenen, Holstebro Musikskole, Colourstring, Rytmisk Musik Holstebro, Holstebro Aktivitetscenter, Idom-Råsted Center Plexus, Dansk TalentAkademi og Kultur- og Frivillighuset.

Øvrige ændringer

I finansloven for 2011 er følgende vedtaget:

”Strandingsmuseet i Thorsminde

Jyllandsslaget fandt sted ud for den jyske vestkyst under 1. verdenskrig med tab af næsten 10.000 menneskeliv. Det er det største søslag, der nogensinde er udkæmpet, og på den baggrund også en vigtig del af den danske kulturarv. Strandingsmuseet i Thorsminde har blandt andet en udstilling om slaget. Strandingsmuseet er i dag organisatorisk en del af det statsanerkendte Holstebro Museum.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at undersøge muligheden for at overflytte Strandingsmuseet til det statsanerkendte Fiskeri- og Søfartsmuseum i Esbjerg for blandt andet at styrke Strandingsmuseets fokus på det maritime område. Målet er, at Strandingsmuseet på sigt kan blive et selvstændigt, statsanerkendt museum. Der foretages en evaluering efter to år for at vurdere, hvor langt Strandingsmuseet er i forhold til at kunne leve op til museumslovens krav om statsanerkendelse.”

Kulturministeriet arbejder sammen med Kulturarvsstyrelsen og Holstebro Kommune med henblik på en løsning, som kan opfylde regeringens og forligspartiernes beslutning.

Planlagte anlægsinvesteringer

I Strandingsmuseet arbejdes med udbygningsplaner. Afhængig af udfaldet af beslutningen i finanslov 2011 vedr. Strandingsmuseet kan der opstå ønske om at fremrykke anlægsmidler vedr. Strandingsmuseet afsat i perspektivperioden til budgetperioden 2012-2015.

8.2 Bibliotek

Indledning

Holstebro Byråd vedtog i juni 2008 Holstebro Kommunes bibliotekspolitik, der indeholder en række bibliotekspolitiske målsætninger, som supplerer og uddyber bibliotekslovens bestemmelser.

Ønsker og visioner for budgetlægningen

- Fornyelse af inventaret på biblioteket i Holstebro, som er fra 1981
- Ny indretning som matcher biblioteksbrugernes adfærdsmønstre og biblioteksbenyttelse
- Forberedelse af overgangen til RFID-teknologi (chip-teknologi)
- Revurdering af bødetakster, herunder praksis med påmindelser før lånetidens udløb
- Øget selvbetjening
- Formidling og kommunikation med brugerne via mobiltelefoni

Planlagte anlægsinvesteringer

2012:

Forberedelse af overgang til chipteknologi

Udskiftning af bibliotekets SUN-server

2013:

Udskiftning af selvbetjeningsautomater og arbejdsstationer i bibliotekets ekspedition

Overgang til chipteknologi

8.3 Folkeoplysning og Idræt

Indledning

Holstebro Byråd vedtog i februar 2008 en Idræts- og Motionspolitik. Denne politik skal til fornyet behandling i 2011.

Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene

Vinderuphallerne har iværksat planer om udvidelse af eksisterende idrætsfaciliteter. Disse forventes færdige inden for overslagsårene. Der er ikke afsat budget til lokale-tilskud til udvidelserne.

Ny lovgivning og politiske beslutninger

En revision af Folkeoplysningsloven forventes vedtaget i 2011. Dette forventes ikke at ville medføre yderligere omkostninger.

Ønsker og visioner for budgetlægningen

Lokaletilskud til:

- Aktiviteter i idrætshaller, herunder et forventet tilskud til nye idrætsfaciliteter i Vinderup.

De øgede udgifter til lokaletilskud forventes helt eller delvist at kunne finansieres ved generelt at sænke tilskudsprocenten inden for den lovgivningsmæssige ramme, samt eventuelt ved en forhøjelse af foreningernes egenbetaling.

8.4 Fritids- og Kulturfaciliteter

Indledning

Det er Kultur og Fritids målsætning, at Fritids og Kulturfaciliteterne fremstår vel vedligeholdte. Endvidere tænkes Idræts og Motionspolitikken, Sundhedspolitikken samt CO₂-reducerende tiltag ind i alle vedligeholdelses, anlægs- og renoveringsprojekter.

Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene

Inden for pleje og vinter/vedligehold af grønne områder samt inden for bygningsforsikringer, er der over en periode på 5 år sket en gradvis udhuling af budgetterne for de enkelte ejendomme. Dette skyldes, at virksomhedernes fremskrivningsprocenter har været højere end den kommunale fremskrivningsprocent. Dette forventes at fortsætte i budgetperioden.

Der er i 2010 indført ny afregningsmodel for pleje og vinter/vedligehold af grønne områder. Dette ser ud til at medføre væsentlige merudgifter for en del ejendomme.

Regeringens *Breddeidrætsudvalgs betænkning* (marts 2009) samt Idrættens Analyseinstituts rapport (juni 2008) ” *Danskernes motions og sportsvaner 2007* fastslår begge bl.a. at, der i løbet af de næste 10 år vil ske en reduktion af børne- og ungdomsårgangene samtidig med, at antallet af ældre vil øges markant (op til 25 %).

Endvidere har/vil befolkningens idræts- og motionsvaner ændre(t) sig i retning af mere selvorganiserede aktiviteter uden medlemskab af en forening med fokus på andre idrætsgrene end de traditionelle.

I forbindelse med udvikling, renovering samt anlæg af nye faciliteter søges disse forhold indarbejdet.

Ny lovgivning og politiske beslutninger.

Kultur og Fritid er ikke bekendt med at ny lovgivning eller større lovrevisioner er undervejs.

I forbindelse med at Holstebro Kommune er klimakommune, foretages al vedligehold, renovering/anlæg af bygninger og øvrige faciliteter i overensstemmelse med de forpligtelser som dette må formodes at indebære.

Øvrige ændringer

Kultur og Fritid arbejder på en afklaring af det forvaltningsmæssige tilhørsforhold for en række mindre kulturelle bygninger.

Ønsker og visioner for budgetlægningen

- renovering af omklædningsrum i Vemb Hallen
- etablering af Oktanparken
- 1 fodboldbane i Mejdal
- Handicapelevator Idrætscenter Vest
- Strandingsmuseet Thorsminde
- 2 nye boldbaner i Mejrup

Planlagte anlægsinvesteringer

- Idrætscenter Vest renovering/ ombygning af centret i 2011-13
- etablering af folkesundhedsparker forventes igangsat 2013
- etablering af lysløjper forventes igangsat i 2011
- ny fodboldbane i Nr. Felding i 2011
- udbygning af Holstebro Musikskole forventes igangsat i 2011
- Vinderup Hallerne om- og udbygning 2011-13

9. Teknisk Udvalg

9.1 Indledning

Hovedparten af de personaleressourcer og administrative ressourcer, som anvendes på fagområdet, henhører under sekretariat og forvaltninger på Økonomiudvalgets område.

9.2 Udfordringer i budget 2012 og overslagsårene

Spejdernes lejr 2012

I forbindelse med Holstebro Kommunes værtskab for Spejdernes Lejr i 2012 forventes Teknik og Miljø at få en række både administrative og udførende opgaver. Der er på Teknisk Udvalgs budgetter ikke afsat midler til disse aktiviteter, da omkostningerne forventes finansieret via central pulje.

Belægninger:

Der er et økonomisk efterslæb på de kommunale veje i kommunen. Inden for de seneste år har der været flere akutte skader som f.eks. revner og huller i belægningen, og denne tendens forventes at være fortsættende. Dette vil nedsætte trafiksikkerheden og driftsøkonomien for bilisterne og kommunen. Samtidig vil vejkapitalen være faldende.

Det fremgår af Plan- og Agenda 21-strategien at kommunen har følgende overordnede mål:

”Udvikling af veje og trafikanlæg og skabe en tidssvarende og sikker trafikbetjening af Holstebro By og Holstebro Kommune. Det er en vigtig forudsætning for fortsat udvikling”.

”Der skal sikres et velfungerende trafiksystem i hele Holstebro Kommune, både for den individuelle trafik – gående, cyklister og bilister – og den kollektive trafik”.

”Udbygning af et sammenhængende cykeltrafiknet skal fortsat prioriteres højt, flere skal bruge cyklen som transportform”.

Kollektiv trafik

Det fremgår af kommunens Plan- og Agenda 21-strategi, at kommunen har et overordnet mål om, at ”Den kollektive trafik skal være et effektivt, stabilt og driftssikkert transporttilbud, der inviterer til at antallet af brugere øges betydeligt” og, at ”Der skal sikres et velfungerende trafiksystem i hele Holstebro Kommune for både den individuelle trafik og den kollektive trafik”. Teknisk Udvalg gør opmærksom på at der ikke inden for nuværende økonomiske rammer til kollektiv trafik er mulighed for at leve op til målsætningerne, bl.a. giver den nuværende ramme ikke mulighed for betjening af alle nye boligområder med kollektiv trafik. Samtidig kan en ny skolestruktur og flere trafikfarlige skoleveje medføre øget krav til transport af elever til/fra skole.

Trafikale udfordringer

Holstebro har gennem årene oplevet en stigning i trafikmængden på flere veje, hvilket giver trafikale udfordringer flere steder i Holstebro by. Samtidig er borgerne mere fokuserede på tryghed. Dette giver et pres på prioritering af opgaver og ressourcer bl.a. til trafiksikkerhed. Der gøres opmærksom på at der i det nuværende budgetoverslag ikke er afsat anlægsmidler til trafiksikkerhed i 2012.

Særlig bygningsvedligeholdelse

Der er fortsat et stort behov for yderligere ressourcer til særlig bygningsvedligeholdelse, såfremt de kommunale bygningers værdi ikke skal forringes. Det er en forudsætning for opfyldelse af Plan- og Agenda 21 strategiens intentioner og kravene til Holstebro som klimakommune, at klimaskærmen på kommunens bygninger renoveres og vedligeholdes. Den særlige bygningsvedligeholdelse vil med fordel kunne samtænkes med energioptimeringer, og Teknik og Miljø forventer i 2011 at fremlægge et revideret prioriteringsgrundlag til politisk drøftelse.

9.3 Ændringer i lovgivning og konsekvenser heraf

Støjkortlægning

I forbindelse med den landsdækkende støjkortlægning skal kommunerne uden for de større, samlede byområder kortlægge støjen fra større, kommunale veje. Kortlægningen skal omfatte alle regionale, nationale eller internationale veje med en årstrafik på over 3. mio. køretøjer (8000 køretøjer pr. døgn).

Holstebro Kommune har på nuværende tidspunkt 4 veje som kan være omfattet af kortlægningen. Da der ikke er afsat midler i 2011 til gennemførelse af en støjkortlægning, forventes disse at skulle gennemføres først i 2012.

Nedklassificering af veje

Ny lovgivning om nedklassificering af offentlige veje betyder, at der skal gå mindst 4 år fra det tidspunkt, hvor vejbestyrelsen offentliggør at den påtænker at træffe beslutning om nedklassificering af en offentlig vej, inden endelig beslutning kan træffes og nedklassificering dermed kan ske. Denne lovændring medfører at kommunen ikke kan harmonisere vejnettet i en årrække.

Motorvej

Med vedtagelse af finanslovens for 2011 er der afsat midler til etablering af motorvej fra Herning til Holstebro inden 2018. Motorvejsprojektet forventes at medføre betydelige administrative og anlægstekniske udfordringer i hele undersøgelses- og anlægsperioden. Der vil på det administrative område være tale om en lang række myndighedsgodkendelser, ligesom der vil være en række afledte planopgaver.

9.4 Budgetneutrale ændringer til budgetlægning 2012-2015

Energioptimering

Byrådet har i 2008 besluttet, at Holstebro Kommune skal være klimakommune, og der skal i den forbindelse gennemføres investeringer i energibesparende foranstaltninger på kommunens bygninger med henblik på opnåelse af 2% reduktion af CO₂-belastningen pr. år. Byrådet har ud over Teknisk Udvalgs driftsramme afsat 5 mio. på anlægsbudgettet til gennemførelse af låneberettigede energisparetiltag med tilbagebetalingstid på op til 7 år.

En styrkelse af indsatsen for energibesparelser og reduktioner i CO₂-udledningen vil understøtte kommunens Plan- og Agenda 21 strategi, som lægger op til:

Miljøstyring af kommunens egne bygninger

Arbejde for bæredygtig udvikling i anlægs- og byggeprojekter.

Arbejde med energi- og miljøprojekter, der fremmer en bæredygtig udvikling.

Teknisk Udvalg vil i 2011 på baggrund af konkrete beregningseksempler drøfte sammenhængen mellem energioptimeringer og den generelle vedligeholdelse af bygningernes klimaskærm med henblik på at kunne fremlægge et forslag til en revideret finansieringsmodel, hvor der evt. accepteres længere tilbagebetalingstider end de nuværende. Finansieringsmodellen skal sammenlignes med indgåelse af ESCO-partnerskab vedrørende energirenovering.

Kommunens status som klimakommune medfører en forpligtigelse til at reducere CO₂-udledningen med 2 % årligt, og energioptimeringer i kommunens egne bygninger forventes at skulle udgøre et væsentligt bidrag til denne målsætning.

9.5 Planlagte anlægsinvesteringer

Dråber af kultur i alt:

Med udgangspunkt i kommunens vision bør der i alle anlægsprojekter medtænkes kultur, f.eks. ved at der afsættes midler til kunstnerisk udsmykning.

Motorvejsbyggeri

Det forventes, at der i forbindelse med etablering af motorvejstilslutningen til Holstebro vil være en række afledte anlægsinvestering, som kommunen skal afholde. Det vil være omlægninger af eksisterende kommunale veje, udbygning af veje i forbindelse med tilslutninger, særlige forhold for de svage trafikanter. Der bør derfor afsættes en pulje i 2012 og overslagsårene til afledte anlægsudgifter vedr. motorvej.

Cityplanen:

De foreløbige oplæg vedrørende cityplanen forventes at kunne medføre infrastrukturtilpasninger omkring indre ringvej, Struervej og Stationsvej. Der bør afsættes en anlægspulje i 2012 og overslagsårene til imødegåelse af Cityplanens realisering.

Bybusterminal

Forholdene omkring bybusterminalen i Slotsgade er ikke optimale, og ved en eventuel udvidelse af bybusnettet kan det være påkrævet med en udvidelse af terminalen. Alternativt skal det vurderes, om bybusnettet skal omlægges med en terminal ved baggården.

Offentlige toiletter

Flere af de offentlige toiletter er nedslidte og dermed også vanskelige at renholde. I Holstebro er det specielt de offentlige toiletter i Enghaven, mens det i Ulfborg er toiletterne ved Rådhuset.

Friluftsscenen

Renovering af friluftsscenen i Holstebro er påbegyndt i 2009 og fortsat i 2010, således at der nu bl.a. er sket en udskiftning af 2/3 af bænke. En færdigrenovering af området ved friluftsscenen med renovering af bænke og belægning på trapperne vil gøre området mere brugervenlig. Der er endvidere rejst ønsker fra de udøvende om renovering af velfærdsfaciliteter.

Broer

De kommunale broer er i en sådan stand, at det må forventes, at der de kommende år skal bruges flere ressourcer til renoveringer. Samtidig er der kommet nye dimensioneringskrav på området, der gør at de større broer vil være mere omkostningskrævende at projektere og renovere.

Renovering af gågade

Gågaderenoveringen har været på budgettet i gennem de sidste par år. Det forventes, at renovering af strækningen Brostræde og Brotorvet samt Sønderlandsgade i Holstebro påbegyndes i 2011. Derefter resterer en renovering af "Den Røde Plads".

Midtbyplan Vinderup

For at sikre udvikling i byrum og handelsarealer i Vinderup anbefales det, at der afsættes en ramme til disse tiltag.

Midtbyplan Ulfborg

For at sikre udvikling i byrum og handelsarealer i Ulfborg anbefales det, at der afsættes en ramme til disse tiltag.

Vegen Å stien

I 2010 etablerede Holstebro Kommune en sti fra Herningvej langs Vegen Å til Skovlund. Det vil være naturligt at fortsætte stien fra Herningvej til Museumsparken, hvor stien vil få forbindelse med centrum og stisystemerne langs Storå.

Cykelstipulje

Det foreslås at cykelstipuljen fra 2013 og frem forøges til samme niveau som i 2011 og 2012

10. Udvalget for Natur, Miljø og Klima

10.1 Indledning

Hovedparten af de sagsområder, som henhører under Udvalget for Natur, Miljø og Klima vedrører myndighedsudøvelse, og alle de personaleressourcer og administrative ressourcer, som anvendes på området henhører under sekretariat og forvaltninger på Økonomiudvalgets område.

10.2 Udfordringer i budget 2012 og overslagsårene

Spejdernes Lejr 2012

I forbindelse med Holstebro Kommunes værtskab for Spejdernes Lejr i 2012, forventes Teknik og Miljø at få en række både administrative og udførende opgaver. Der er på Udvalget for Natur, Miljø og Klima's budgetter ikke afsat midler til disse aktiviteter, da omkostningerne forventes finansieret via central pulje.

Digital kommuneplan og temaplanlægning i relation til denne

Byrådet vedtog i 2009 den digitale kommuneplan, der er gældende for de næste 12 år. Det er besluttet at Kommuneplanen skal revideres med endelig vedtagelse i 2013. I procesforløbet frem til den nye kommuneplan forventes det, at der skal udarbejdes temaplaner der efterfølgende skal indarbejdes i kommuneplanen. Det er således besluttet at der i 2011 skal udarbejdes en vindmølleplan og det er hensigten at den lokale klimaplan færdiggøres.

Cityplanen, som forventes vedtaget i 2011, forventes at ville generere en række projekter som forudsætter en mere detaljeret planlægning - her tænkes specielt på slagte-riområdet.

Planlægning for store landbrug

Kommuneplan 2013 skal indeholde planer for etablering af store landbrug og biogas-anlæg samt en detaljeret udpegning af primære jordbrugsområder.

Lovgivningen omkring planlægning for store landbrug er ikke endelig vedtaget, men forventes vedtaget med virkning for kommuneplan 2013. Udpegning af primære jordbrugsområder er allerede en del af lovgivningen. I den gældende kommuneplan 2009 er regionplanens retningslinjer for primære jordbrug overført, men denne planlægning skal yderligere detaljeres.

Planlægningen i det åbne land synliggør arealinteresserne og foretager en afvejning af hvilke interesser, der skal være fremherskende hvor.

Grundlaget for en kvalificeret udpegning af områder til store jordbrug og primære jordbrugsområder er, at der er foretaget en detaljeret landskabsplanlægning. Kommuneplanen indeholder i dag udpegede landskabsområder, en udpegning der er overført fra regionplanen, med mindre tilretninger. Kvaliteten af denne planlægning skal forbedres, således at den bygger på grundelementerne i landskabskaraktermetoden. En analysemetode der er udviklet til at foretage en objektiv kortlægning af landskabsværdierne.

En landskabsplan skal vurderer særlige karakteristika, visuelle oplevelsesmuligheder, kvaliteten, udviklingstendenser og sårbarhed, så man kan foretage dispositioner for

fremtidige ændringer i landskabet, uden at de særlige karakteristika eller værdier ødelægges.

Landskabsplanlægningen kan foretages på flere måder, en planlægning for hele kommunen eller en planlægning af de områder vi umiddelbart kan se er konfliktfyldte i forhold til placering af store landbrug. Sidstnævnte løser problemet i forhold til den aktuelle landbrugsplanlægning, men vi har stadig et fragmenteret og usikkert plangrundlag for administrationen i den øvrige del af kommunen.

Det vurderes at arbejdet vil tage fra et ½ - 1 årsværk idet der i analysen vil være en del feltarbejde.

Hvis arbejdet udført som et samarbejde mellem forvaltning og konsulent anslås det at ville koste mellem 250.000 og 400.000 afhængig af om vi udvælger delområder eller vi tager hele kommunen.

Landbrugssager

Holstebro Kommune står med etableringen af Måbjerg Bioenergi (MBE) med en forventet stor administrativ opgave. Miljøgodkendelsen af MBE omfatter ikke de arealer der er knyttet til projektet. Forventningen er at der skal ske en nærmere vurdering af det samlede projekt. Det må forventes at vurderingen skal ske på niveau med godkendelse af landbrug og vi imødeser derfor et betydeligt ressourceforbrug til at få hele projektet og arealer vurderet og godkendt.

I forhold til primærlandbrugene kommer, på trods af varierende konjunkturer i de forskellige produktionsgrene, en del ansøgninger om miljøgodkendelser. Det skyldes bl.a. at der indføres velfærdskrav til sohold i 2013, desuden at økonomien er god for især pelsdyrfarme, med en del ansøgninger til følge.

Badevand

Der skal implementeres nye varslingsystemer til kontrol og information om badevandskvaliteten ved de ca. 10 badevandsstationer i Holstebro kommune.

Skovdriften

Som led i driften af kommunens skove inddrages et antal klienter fra arbejdsmarkedsafdelingen i de opgaver der løses på "Brændepladsen". Der er et behov for at styrke skovens personale i forlængelse af et ønske om at flere klienter kan komme i jobtræning.

En "Brændepladsfunktion" kan også etableres i andre dele af kommunen, og vil kunne understøtte den Naturpolitik, som forventes vedtaget i 2011.

Klimaarbejde:

Der ønskes personaleressource til kommunens indsats i forhold til klimainsatsen, på tværs af forvaltninger.

10.3 Ændringer i lovgivning og konsekvenser heraf.

Natur- og Vandplaner:

Af regeringens Grøn Vækst pakke er indtil nu alene vådområdeindsatsen igangsat. Her er Vandoplandsstyregruppen for Nissum Fjord og konkret Holstebro Kommune længst med konkrete projekter i hele Danmark.

Vand- og Naturhandleplanerne forventes udarbejdet i primo 2012 og det er sandsynligt at kommunerne skal udføre en del af indsatsen uden kompensation fra staten. Der vil være udgifter til de konkrete projekter samt evt. konsulentbistand og/eller eget tidsforbrug i forvaltningen.

Det er ret omfattende indsatser der forventes igangsat. Bl.a. ådalsindsats, vandløbsindsats, fjernelse af spærringer i vandløb, sørestaureringer, yderligere vådområder, alle tiltag i Natura2000 områderne, hvor vi har store områder i Holstebro Kommune.

Det skal også nævnes at kommunens bistand til, og sagsbehandling af, private vådområdeprojekter vil kræve ressourcer.

Motorvej

Med vedtagelse af finanslovens for 2011 er der afsat midler til etablering af motorvej fra Herning til Holstebro inden 2018.

Motorvejsprojektet forventes at medføre betydelige administrative og anlægstekniske udfordringer i hele undersøgelses og anlægsperioden. Der vil på det administrative område være tale om en lang række myndighedsgodkendelser, ligesom der vil være en række afledte planopgaver.

10.4 Planlagte anlægsinvesteringer.

Redningsstationer ved kyster og søer

Redningsstationerne foreslås opgraderet med egentlige nødtelefoner. I dag er brugte mobiltelefoner, som kan bruges til nødopkald, placeret i redningssækkene. Det må anses for en midlertidig løsning idet det er et krav at redningsposterne er forsynet med telefon til nødopkald.

Spildevand

Undersøgelse af spildevandsforholdene med henblik på stillingtagen til fremtidige spildevandsløsninger sommerhusområderne i Bjerghuse, Sdr. Fjand, Nørhede og Nr. Fjand. I alt 400.000 kr. fordelt med 200.000 kr i årene 2012 og 2013.

Kvælstofbørs

Vi vil foreslå at kommunen laver en kvælstofbørs som medvirker til at sikre den fremtidige erhvervsudvikling inden for især dambrugs- og landbrugserhvervene. Det bliver fremover en betingelse at ekstraudledninger kompenseres. Dette kan kommunen facilitere ved at der laves et kommunalt vådområdeprojekt som reducerer kvælstof. Der kan optages lån til gennemførelse af et vådområdeprojekt, så det kan både blive en løbende udgift og en mere konkret anlægs- og kompensationsudgift. Størrelsesorden 10 mio. kr.

Storå

Eternitspunsen som udgør brinkerne i Storå i Holstebro by falder flere steder sammen. Der skal etableres ny brinksikring over en årrække. Det er væsentligt mere omkostningseffektivt at tage længere strækninger på en gang i stedet for mindre reparationer. Den forventede udgift ligger i størrelsesordenen 2-5 mio. kr.

Mandskabsfaciliteter på Brændepladsen.

Med et ønske og en forventning om flere klienter på ”Brændepladsen” er der et presserende behov for at forbedre de fysiske og sanitære rammer for personalet. Der forventes bl.a. at matriklen skal kloakeres.

11. Udvalget for Erhverv og Turisme

11.1 Indledning

Byrådet vedtog i 2009 ny strategi for turismen. Strategien tager udgangspunkt i de styrkepositioner, som kommunen har på turistområdet: Det vil sige naturen, havet, fjordene, kulturmiljøet og byen til shopping, kultur og oplevelser. Der er samtidig lagt vægt på markedsføring, herunder den digitale markedsføring samt udvikling af nye produkter, digitale løsninger og forretningsudvikling.

Med henblik på at implementere strategien er der udarbejdet en handlingsplan, og der er etableret en ny organisering fra 1. januar 2011 til at sikre implementering af strategien og yde turistservice i Holstebro. Handlingsplanen angiver en lang række initiativer og projekter. Udvikling af turismen skal ske i tæt samarbejde med erhvervslivet, handelslivet, organisationer/foreninger, attraktioner, kulturinstitutioner samt nabo-kommunerne, Netværk Limfjorden, Nissum Fjord netværket, Turistgruppen Vestjylland, Midtjysk Turisme og VisitDenmark.

Erhvervsområdet

I efteråret 2010 vedtog Byrådet en ny erhvervspolitisk ramme og en ny organisering i sammenhæng med turisme og handelsområderne.

Fokus i den nye erhvervspolitiske ramme er at sikre gode rammevilkår for erhvervslivets vækst, sikre en god erhvervsservice og regionalt samarbejde. Derudover er der tre indsatsområder (klynger), fødevarer og sundhed (FoodLife), klima og energi (Climate Circle) og Erhverv og Kultur. Implementeringen skal løftes af dels en ny enhed med fokus på erhvervsudvikling og dels af operatørerne for erhvervsservice. Væksthus Midtjylland skal levere den basale erhvervsservice ("STARTVÆKST Holstebro" med udgangspunkt fra Nupark) efter et gennemført udbud. Væksthus Midtjylland udfører fortsat også den specialiserede erhvervsservice - Væksthusene er pr. 1. januar 2011 overgået til kommunerne.

Den lokale erhvervsudvikling vil blive fremmet via lokale iværksætter tiltag og etablering af et kreativt vækstmiljø. Innovation er også et satsningsområde, hvor der tilbydes adgang til IT-agent, Kontaktmægler – formidling af højtuddannede og studerende til udviklingsprojekter, Innovationstjek, videnkupon mv.

Til at understøtte implementeringen er der oprettet et udviklingsråd, der samler kræfterne på tværs af områderne, og som understøttes af fagspecifikke fora.

Landdistriktsområdet

I 2008 blev udarbejdet strategi for LAG (Lokal AktionsGruppe) i Holstebro kommune. Den overordnede vision er at øge livskvaliteten, dannelsen af netværk og øge bosætningen i landsbyerne og det åbne land fra hav til fjord i Holstebro Kommune. Det overordnede mål er at skabe bedre levevilkår og rammebetingelser for bosætning i landdistrikterne, så stagnation og fald i befolkningstallet vendes til fremgang i befolkningstallet. Der er fra forvaltningen en løbende dialog med LAG og borgerforeningerne. Der er løbende fælles projekter, der også understøtter de nye områder i både turismestrategien og den erhvervspolitiske ramme.

Støttet boligbyggeri

Der vil blive arbejdet med en boligplan, som skal sikre muligheden for fastholdelse, tilflytning og fleksibilitet med henblik på vækst og udvikling i Holstebro.

11.2 Udfordringer i Budget 2012 og overslagsårene

Turismen

De projekter som vil blive prioriteret i 2012 er blandt andet følgende:

- Planlægning, masterplan for havne og investeringsperspektiver (Thorsminde, Handbjerg m.v.)
- Udvikling af de digitale løsninger, herunder online markedsføring
- Mersalg gennem udvikling af pakker og booking
- Etablering af guidekorps
- Markedsføring af liste over "Must See in Holstebro"
- Udvikling af laksefiskeri i Storåen m.v.

Det kræver et stort samspil mellem de forskellige aktører. Det omfatter både øvrige kommunale forvaltninger, særligt naturområdet og kulturområdet samt eksterne aktører, særligt turistaktørerne (fx Hjerl Hede, Handelsstand, Musikteater, Nr. Vosborg, Badeland og Naturstyrelsen). De digitale løsninger har et stort potentiale, men vil også betyde en større investering og kræver en konstant vedligeholdelsesindsats for at input og funktion altid er opdateret.

Erhvervsområdet

Input og analyser fra arbejdet med erhvervspolitikken peger på et ønske om en mere aktiv og synlig erhvervsfremmeindsats.

På den indholdsmæssige side er der i 2012 særlige udfordringer omkring:

- øget fokus på innovation og iværksætteri, da finanskrisen har haft en negativ påvirkning på antallet af iværksættere, der har stor betydning for den fremtidige økonomiske vækst og beskæftigelse i erhvervslivet
- understøttelse af FoodLife og ClimateCircle
- udbygning af talentsatsningen
- udvikling af kultur og erhverv som indsatsområde (kreativt vækstmiljø)
- understøttelse af netværk og samarbejdsfora (udviklingsrådet)

I sammenhæng hermed skal der være en øget kobling og indsats omkring understøttelse af udviklingen og fastholdelse af Holstebro som den bedste handelsby.

Der arbejdes med en analyse og forslag til en række projekter, som kan fremme erhvervsudvikling i yderområder og udvalgte landkommuner, herunder Holstebro. Projekterne fokuserer på udviklingen af tværkommunale styrkepositioner og potentialer inden for turisme, energi og miljø, fremstillingsvirksomheder samt fødevarer og landbrug. Projekterne forventes gennemført med lokal-(kommunal-), regional- og EU-finansiering via Grøn Vækst programmet, som er under udarbejdelse.

Der er også en udfordring i at sikre mobil dækning i hele kommunen.

Der skal arbejdes på at få etableret optimale internationale rammebetingelser for den udenlandske arbejdskraft og internationalt orienterede virksomheder. De lokale virksomheder og institutioner/aktører skal understøttes med let adgang til vejledning og rådgivning om internationalisering via ex. Eksportrådet, Central Denmark mv.

Tværgående områder – erhverv, turisme og handel

På tværs af områderne er det en udfordring i 2012 at sikre øget udnyttelse af midler til medfinansiering gennem blandt andet fundraising.

Det er ligeledes en tværgående udfordring at understøtte aktiviteter og events samt øge og målrette markedsføring af byen, erhvervslivet, handlen og turismen – med henblik på øget turisme og bosætning. Der er behov for at bringe aktører sammen, danne netværk samt understøttelse og koordinere ideer og initiativer. Dette vil være en del af dagsordenen for udviklingsrådet

Støttet boligbyggeri

Fremtidige boligplaner skal afspejle kommunens status som klimakommune, således at nye energi- og miljørigtige løsninger implementeres og bruges til at understøtte udviklingen heraf.

Der er store udlejningsproblemer i tre afdelinger, der er beliggende i Trekantsområdet. Der arbejdes i øjeblikket med forslag på, hvordan det store udlejningsproblem og det deraf følgende store tab på ledige boliger kan løses. Nedrivning af boligblokke eller/og kapitaltilførslen kan blive en del af løsningen. Dette vil betyde en udgift for Holstebro Kommune.

Etablering af arbejdspladser

Der er i gennem de seneste år nedlagt en lang række særligt produktionsbaserede arbejdspladser i hele Nordvestjylland. Der er brug for at etablere nye arbejdspladser. Det er dog nødvendigt at disse arbejdspladser i langt højere grad basere sig på et øget vidensniveau i alle led. Det er ikke nødvendigvis i form af højteknologiske arbejdspladser, men også i produktion og service er der brug for et øget innovationskraft, input af viden, kompetenceudvikling og højt kvalificeret, faglært arbejdskraft.